Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 1999, sp. zn. 32 Cdo 1206/98, ECLI:CZ:NS:1999:32.CDO.1206.98.1

Číslo: 2/2000

Právní věta:

Účastníka řízení může podle ustanovení § 27 odst. 1 o. s. ř. zastupovat fyzická osoba, i když není občanem České republiky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.02.1999

Spisová značka: 32 Cdo 1206/98

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Zastoupení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

V r c h n í s o u d v Olomouci jako soud odvolací rozhodl v předmětné věci shora uvedeným usnesením tak, že zpětvzetí návrhu na zahájení řízení ze dne 10. 5. 1996 je neúčinné a že odvolací řízení o odvolání ze dne 16. 5. 1996 se zastavuje; současně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem druhého stupně.

V odůvodnění svého usnesení odvolací soud zvláště uvedl, že soud prvního stupně zamítl návrh žalobce, aby žalované bylo uloženo žalobci zaplatit částku 17 920 Kč a zároveň bylo rozhodnuto o nákladech řízení.

Po vydání rozsudku K r a j s k é h o o b c h o d n í h o soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 1996, čj. 5 Cm 28/94 – 16, a to dne 15. 5. 1996, došlo poté soudu podání datované dnem 10. 5. 1996, které učinila jménem žalobce JUDr. O. M. jako právní zástupce a jež bylo podle obsahu zpětvzetím návrhu na zahájení řízení z důvodu započtu vzájemných pohledávek.

Odvolací soud však o tomto procesním úkonu nemůže podle § 208 o.s.ř. rozhodnout, ačkoliv byl učiněn po vydání rozsudku a před tím, než nabyl právní moci (podle doručenek byl rozsudek doručen oběma účastníkům dne 15. 5. 1996). Právní zástupce JUDr. O. M. sice dodatečně odvolacímu soudu předložila kopii plné moci datované dne 1. 4. 1996, kterou přijala jako komerční právník a která je

formulována tak, že by odpovídala i zmocnění ve smyslu § 27 o.s.ř. pro tzv. obecného zmocněnce, ovšem tato plná moc ji neopravňovala jménem žalobce učinit nejen zpětvzetí návrhu, ale ani odvolání datované dnem 16. 5. 1996, neboť v té době nebyla oprávněna vystupovat jako zástupce žalobce před soudy České republiky. JUDr. M. soudu předložila osvědčení ze dne 5. 6. 1996 o zápisu do seznamu komerčních právníků vedeném Komorou komerčních právníků České republiky. Ze zprávy České advokátní komory v Praze ze dne 21. 11. 1997 odvolací soud zjistil, že jmenovaná byla zapsána do tohoto seznamu od 5. 6. 1996 a v současné době je na základě zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, s účinností od 1. 7. 1996 advokátkou zapsanou v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou. Bylo tedy prokázáno, že JUDr. M. byla oprávněna jako komerční právník zastupovat před soudy České republiky až ode dne 5. 6. 1996 (§ 25 o.s.ř., § 2, § 3, § 4 odst. 3, § 43 zákona č. 209/1990 Sb.), nikoli již v době, kdy jménem žalobce učinila podání z 10. 5. a z 16. 5. 1996. Nebylo ani prokázáno, že by v této době byla JUDr. M. občankou České republiky a mohla tedy žalobce zastupovat jako tzv. obecný zmocněnec podle § 27 o.s.ř.

Odvolací soud dovodil, že pojem občan, použitý v ust. § 27 odst. 1 o.s.ř., je třeba chápat tak, že musí jít o občana České republiky, neboť občanský soudní řád byl přijat před zánikem ČSFR a vztahuje se na něj čl. 1 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb. Právo zastupovat účastníka před soudem není základním právem a svobodou, který Listina základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky, přiznávala bez ohledu na státní občanství (srov. čl. 42 oproti čl. 36 odst. 1 Listiny).

Proto odvolacímu soudu nezbylo, než deklarovat, že zpětvzetí návrhu z 10. 5. 1996 je neúčinné a odvolací řízení o odvolání z 16. 5. 1996 zastavit (§ 104 odst. 2, § 211 o.s.ř.), neboť přes poučení soudu (§ 5 o.s.ř.) nebylo ve stanovené lhůtě vyhověno výzvě soudu (výzva byla doručena dne 31. 1. 1998 a mělo být obratem soudu sděleno, zda JUDr. M. byla v rozhodné době občankou České republiky; přitom nebylo odpovězeno ani do 26. 2. 1998, kdy o věci rozhodoval odvolací soud) a bylo prokázáno, že JUDr. M. nebyla oprávněna učinit toto podání ani jako komerční právník.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal žalobce, zastoupen advokátem, JUDr. M., dovolání ze dne 11. 5. 1998 s tím, že napadené usnesení mu bylo doručeno dne 16. 4. 1998 a dovolání podává podle § 236 odst. 1 o.s.ř. z důvodů uvedených v § 237 odst. 1 písm. c) a § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř.

Dovolatel namítá nesprávné právní posouzení podle § 27 odst. 1 o.s.ř. Má za to, že ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že účastník se může dát zastupovat kterýmkoli občanem způsobilým k právním úkonům a nemusí jít jen o občana České republiky. Dále poukazuje na své podání z 20. 2. 1998, kterým kromě jiného byla provedena i tzv. konvalidace právního úkonu – zpětvzetí žaloby. Pokud je dovolateli známo, běžně jsou účastníci soudního řízení zastupováni před soudy České republiky občany Slovenské republiky. Je proto i v zájmu jednotnosti postupu soudů České republiky danou záležitost posoudit v souladu s praxí jiných soudů České republiky.

Vzhledem k uvedenému dovolatel navrhuje, aby dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu přikázal k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d jako soud dovolací dospěl k závěru, že dovolatel se sice formálně dovolává nesprávného důvodu přípustnosti, z obsahu dovolání lze však dovodit, že v daném případě jde o důvod přípustnosti podle § 238a odst. 1 písm. f) o.s.ř. – odvolací řízení bylo zastaveno.

Dovolání je důvodné. Dovolací soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovolací soud dovodil, že pojem "občan" užitý v ustanovení § 27 odst. 1 o.s.ř. nelze zužovat pouze na občana České republiky ve smyslu státní příslušnosti. Občanský soudní řád užívá tohoto pojmu v širším smyslu, který se rovná pojmu "fyzická osoba". Tak je tomu např. v ustanovení § 22 o.s.ř., které zajisté při jednání před soudem nemá na mysli pouze občana České republiky, nýbrž občana kteréhokoli státu. V tomto směru by zúžení na občana České republiky představovalo nepřípustnou diskriminaci. Na tom nic nemění odkazované ustanovení čl. 1 odst. 2 ústavního zákona č. 4/1993 Sb., neboť to se týká pouze případů, kdy právní předpisy spojují práva a povinnosti se státním občanstvím České a Slovenské Federativní Republiky – tak tomu však v ustanovení § 27 odst. 1 o.s.ř. není.

Z tohoto důvodu rozhodl odvolací soud nesprávně o zastavení odvolacího řízení o odvolání žalobce.

Dovolacímu soudu proto nezbylo, než napadené usnesení odvolacího soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení (ust. § 243b odst. 1 věta za středníkem a odst. 2 věta první o.s.ř.).